

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA
NA PODRUČJU VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Osijek, studeni 2016.

SADRŽAJ

stranica

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE I POSTUPCI REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA	5
Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama	9
Registri i evidencije	11
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	14
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	24
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA	27
OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE	29

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/16-10/25
URBROJ: 613-16-16-28

Osijek, 9. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Vukovarsko-srijemske županije (dalje u tekstu: Županije).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 9. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Vukovarsko-srijemskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za mineralnih sirovina
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknade za mineralne sirovine te izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Rudarsko-geološke studije i Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjereno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirki isprava i evidencija
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama
- pribavljena su obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđeni nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registra i cjelovitosti evidencija o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su utvrđene značajnije nepravilnosti i nedostaci te su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registra i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, prema područjima revizije

Područja revizije	Kriteriji
Normativno uređenje	<ul style="list-style-type: none"> ○ doneseni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija
Registri i evidencije	<ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	<ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
 - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
 - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škrljavci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremeni pijesak, drago kamenje, bentonitna, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko-građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama. Ministarstvo gospodarstva dužno je, prema odredbi članka 169. navedenog Zakona, sukcesivno u roku pet godina od dana stupanja na snagu Zakona preuzeti nadležnost i za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripremne radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju.

Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije. Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili prijedloga odluke o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije.

Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina.

Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishodenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednaka je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fiksni dio naknade dijeli se razmjerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena.

Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala.

Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50 % gradu, odnosno općini, a 50 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona u rudarstvu, odnosno do svibnja 2016. podnijeti prijedlog strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu strategije u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru.

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina i koje moraju biti u skladu sa Strategijom, te ih dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedenih studija propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Do vremena obavljanja revizije (listopad 2016.) strategija gospodarenja mineralnim sirovinama na državnoj razini nije donesena te Županija nije izradila rudarsko-geološku studiju za svoje područje. Prostornim planom Županije (Službeni vjesnik Vukovarsko-srijemske županije 7/02, 8/07, 9/11 i 19/14), predviđeno je osam prostora za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije. Navedenim planom je utvrđeno i da je za detaljniju obradu problematike istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina potrebno izraditi studiju kojom će se istražiti potencijalnost mineralnih sirovina po vrstama, predložiti osnove gospodarenja mineralnim sirovinama te sanaciju odnosno prenamjenu napuštenih eksploatacijskih polja, a po donošenju studije moguće nove lokacije unijeti u prostorni plan. Svi prostori za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina predviđeni Prostornim planom Županije predviđeni su i prostornim planovima gradova i općina.

U tablici broj 1 daju se podaci o prostorima predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije.

Tablica broj 1

Prostori predviđeni za istraživanje i eksploataciju
mineralnih sirovina na području Županije

Redni broj	Naziv prostora	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
	1	2	3
1.	Đeletovci	Općina Nijemci Općina Tovarnik	nafta i prirodni plin
2.	Privlaka	Općina Nijemci	
3.	Ilača	Općina Tovarnik	
4.	Dren	Općina Ivankovo	ciglarska glina
5.	Stari Jankovci	Općina Stari Jankovci	
6.	Slavonka	Grad Vinkovci	
7.	Cerna	Općina Cerna	
8.	Alvaluci	Grad Ilok	

Od osam navedenih prostora, pet prostora se odnosi na mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (ciglarsku glinu) za koje je tijelo nadležno za rudarstvo Ured državne uprave, dok se tri prostora odnose na energetske mineralne sirovine (naftu i prirodni plin), za koje je tijelo nadležno za rudarstvo Ministarstvo gospodarstva.

Od navedenih pet prostora za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala (ciglarsku glinu), na dva prostora (Stari Jankovci i Dren) su koncesionari potpuno i trajno obustavili rudarske radove. Na prostoru Stari Jankovci radovi su obustavljeni u 2010. te je u 2010. doneseno rješenje o prestanku važenja rudarske koncesije i ugovora o koncesiji za eksploataciju ciglarske gline i o brisanju eksploatacijskog polja iz Registra eksploatacijskih polja. Na prostoru Dren radovi su obustavljeni u 2016. jer je 31. siječnja 2016. istekao rok na koji je koncesija dana te je rješenjem Ureda državne uprave iz travnja 2016. eksploatacijsko polje preneseno na Republiku Hrvatsku.

Prema odredbama članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni. Planovi se sastavljaju na obrascu propisanom odredbom članka 14. stavak 3. Pravilnika o registru koncesija i navedenom u prilogu 10 Pravilnika. Godišnji plan davanja koncesija sadrži osobito planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženjem razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije. U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave dostavio je Ministarstvu financija godišnje planove davanja koncesija za 2014. i 2015. te srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija od 2014. do 2016. Prema navedenim planovima za 2014. i 2015. nije planirano davanje koncesija.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave u županijama dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava te popis rudarskih gospodarskih subjekta za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, te prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske. Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekta propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 149/13).

Ured državne uprave vodi Registar istražnih prostora i Registar eksploatacijskih polja, te Popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije na obrascima propisanim odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, a ustrojena je i Zbirka isprava za svako odobreno eksploatacijsko polje. Do ustrojavanja navedenih registara, Ured državne uprave je vodio katastar odobrenih istražnih prostora i eksploatacijskih polja i druge propisane evidencije u skladu s odredbama ranije važećih propisa.

U Registru istražnih prostora koncem 2015. nije bilo upisanih istražnih prostora. Prema podacima iz ranije vođenog katastra istražnih prostora, u navedenom katastru su bila upisana četiri istražna prostora (Alvaluci, Slavonka, Stari Jankovci i Ervenica) na kojima su u razdoblju od 1988. do 2009. obavljana istraživanja. Sva četiri istražna prostora su do ustrojavanja registra istražnih prostora brisana iz katastra istražnih prostora jer su na odobrenim istražnim prostorima utvrđena eksploatacijska polja.

U Registru eksploatacijskih polja koncem 2015. je upisano pet eksploatacijskih polja (Cerna, Slavonka, Dren, Alvaluci i Ervenica). Za svih pet eksploatacijskih polja kao nositelji i ovlaštenici su upisana trgovačka društva na zahtjev kojih su odobrena eksploatacijska polja.

Eksploatacijsko polje Ervenica odobreno je rudarskom gospodarskom subjektu u 2009. i smanjeno je u 2013. prema odredbama ranije važećih propisa, nakon što su provedeni istražni radovi, prihvaćeno završno izvješće o obavljenim istražnim radovima na istražnom prostoru, potvrđene rezerve mineralne sirovine i prestao važiti ugovor o koncesiji za istraživanje mineralnih sirovina. Prema odredbi članka 58. stavak 5. Zakona o rudarstvu, eksploatacijska polja odobrena rudarskom gospodarskom subjektu po prijašnjem propisu, nakon isteka koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova, prelaze po sili zakona na Republiku Hrvatsku, a kao nositelj tog polja utvrđuje se i upisuje Republika Hrvatska. Prema navedenom, u Registru eksploatacijskih polja kao nositelj i ovlaštenik eksploatacijskog polja Ervenica trebala je biti upisana Republika Hrvatska.

Državni ured za reviziju nalaže za eksploatacijsko polje Ervenica provesti ispravan upis nositelja i ovlaštenika u Registru eksploatacijskih polja.

Zbirka isprava eksploatacijskih polja mineralnih sirovina vodi se u posebnom omotu za svako eksploatacijsko polje.

U Zbirku isprava pohranjeni su zahtjevi rudarskih gospodarskih subjekata, rješenja o odobrenju eksploatacijskih polja, rješenja o potvrdi i ovjeri količine i kakvoće rezervi mineralnih sirovina, rješenja o prijenosu rješenja o odobravanju eksploatacijskog polja na pravnog slijednika ranijeg ovlaštenika, jamstva osiguranja naplate naknade za koncesiju i naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji, jamstva za troškove sanacije eksploatacijskog polja, odluke o davanju koncesije, ugovori o koncesiji, podaci o obračunu i naplati fiksnog odnosno varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine, podaci o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, potvrde rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša o sanaciji prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi te drugi dokumenti i podaci.

Popis rudarskih gospodarskih subjekata obuhvaća popis subjekata kojima su izdana rješenja o utvrđivanju eksploatacijskog polja odnosno dana koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina. Koncem 2015. u popisu su evidentirana tri rudarska gospodarska subjekta od kojih jedan ima odobrena tri eksploatacijska polja i dva rudarska gospodarska subjekta svaki po jedno.

Ured državne uprave dostavlja Ministarstvu gospodarstva podatke o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o svim rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, te sve upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima odobrava istraživanje mineralnih sirovina, utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju.

Osim evidencija o mineralnim sirovinama propisanih Pravilnikom o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, Ured državne uprave, kao davatelj koncesije, obavezan je voditi i evidencije o naknadama za koncesiju, na način utvrđen odredbama Zakona o koncesijama i Pravilnika o registru koncesija. Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu. Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji u Registar koncesija, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka, te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13). Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

U skladu s odredbama Pravilnika o Registru koncesija, Ured državne uprave popunio je i podnio propisane obrasce u Registar koncesija, a odnose se na upis ugovora o koncesiji, evidentiranje promjena podataka iz ugovora o koncesiji, utvrđivanje varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine te upis podataka o izvanrednim prestancima ugovora o koncesiji i o stečajnim postupcima nad rudarskim gospodarskim subjektima. Obrasci su popunjeni i podneseni na propisani način, odnosno svi obrasci popunjavaju se u skladu s odredbama članaka 4. i 7. Pravilnika o registru koncesija na papirnatom mediju i dostavljaju se poštom Ministarstvu financija.

Osim popunjavanja propisanih obrazaca na papirnatom mediju, Ured državne uprave prijavu podataka o varijabilnom dijelu naknade, koji se prema Uredbi o novčanoj naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina obračunava prema otkopanoj količini mineralne sirovine, za koji sastavlja propisani obrazac na papirnatom mediju (UPK obrazac) i koji dostavlja Ministarstvu financija, obavlja i izravan unos podataka u Registar koncesija. Unos se obavlja na temelju edukacije koju je Ministarstvo financija u suradnji s Financijskom agencijom provelo s davateljima koncesija u razdoblju od prosinca 2013. do lipnja 2014. i pribavljenog certifikata za pristup mrežnoj aplikaciji Registar koncesija koji davateljima koncesija omogućava samostalno evidentiranje podataka vezanih za ugovor o koncesiji iako navedeni način unosa podataka od strane davatelja koncesija nije propisan Pravilnikom o registru koncesija. Sastavljanje propisanog obrasca i unos podataka za varijabilni dio naknade obavlja se na temelju podataka o eksploatiranoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane mineralne sirovine koje su prema odredbama članka 10. stavak 3. Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina rudarski gospodarski subjekti odnosno koncesionari za eksploataciju mineralnih sirovina dužni dostaviti Uredu državne uprave najkasnije osmoga dana narednog kvartala za prethodni kvartal. Za dostavljanje ovih podataka obveznicima odnosno koncesionarima nije propisan obrazac te ih dostavljaju u obliku dopisa.

Rudarskim gospodarskim subjektima, odnosno koncesionarima za eksploataciju mineralnih sirovina je, osim kvartalnog dostavljanja podataka o eksploatiranoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane mineralne sirovine prema odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina i odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza vođenja evidencija, dostave podataka i sastavljanje izvješća.

Prema odredbama članaka 52. i 55. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt, kao ovlaštenik istražnog prostora ili eksploatacijskog polja, dužan je voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka dostaviti Ministarstvu gospodarstva podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Također, prema odredbama članka 57. stavak 1. i 2. Zakona o rudarstvu, koncesionar za eksploataciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksploataciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i Uredu državne uprave dostaviti podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine. Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13).

Prema odredbi članka 57. stavak 4. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekti su dužni i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i Uredu državne uprave dostaviti financijska izvješća o provedbi istraživanja i /ili eksploatacije mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine sukladno odredbama Zakona o koncesijama. Za ova izvješća nisu propisani obrasci već ih rudarski gospodarski subjekti dostavljaju u obliku dopisa.

Rudarski gospodarski subjekti, odnosno koncesionari za eksploataciju mineralnih sirovina dostavili su Uredu državne uprave propisane obrasce odnosno podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na 31. prosinca 2013., 2014. i 2015. te evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih za 2013., 2014. i 2015. Financijska izvješća o provedbi istraživanja i /ili eksploatacije mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine sukladno odredbama Zakona o koncesijama dostavljana su samo za eksploatacijska polja Dren i Slavonka. O prikupljenim obrascima i izvješćima Ured državne uprave ne vodi posebnu evidenciju, već ih pohranjuje u Zbirke isprava pojedinih eksploatacijskih polja. Sve navedene obrasce i izvješća rudarski gospodarski subjekti, odnosno koncesionari za eksploataciju mineralnih sirovina obavezni su dostavljati i Ministarstvu gospodarstva. Ured državne uprave nema saznanja vodi li se u Ministarstvu gospodarstva službena evidencija o podacima navedenim u obrascima i izvješćima koje koncesionari dostavljaju te unose li se podaci iz izvješća i obrazaca u Jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina koji vodi Ministarstvo gospodarstva.

S obzirom na značajan broj propisanih obrazaca i izvješća koje su rudarski gospodarski subjekti obavezni dostavljati i Uredu državne uprave, Državni ured za reviziju predlaže ustrojiti evidenciju iz koje bi bilo vidljivo jesu li svi rudarski gospodarski subjekti dostavili sva propisana izvješća te jesu li izvješća dostavljena u propisanim rokovima.

Ukupne potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala (ciglarske gline) za svih pet eksploatacijskih polja na području Županije (od kojih su za četiri dodijeljene koncesije za eksploataciju i za jedno nije dodijeljena koncesija) prema podacima iz Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi (za jedno eksploatacijsko polje rezerve su potvrđene koncem 2010., za jedno koncem 2012., za dva koncem 2014., a za eksploatacijsko polje za koje nije dodijeljena koncesija za eksploataciju na dan 30. lipnja 2013.) iznose 6 118 025 m³. Prema podacima koncesionara dostavljenim Uredu državne uprave (obrazac Podaci o rezervama mineralnih sirovina za 2015.), do konca 2015. eksploatirano je ukupno 271 213 m³ ciglarske gline, te preostale eksploatacijske rezerve ciglarske gline koncem 2015. iznose 5 846 812 m³.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

U skladu s odredbom članka 192. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave donio je u 2012. Pravilnik o unutarnjem redu, kojim su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještenika po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje. Pravilnikom nisu zasebno predviđeni poslovi iz područja rudarstva, a poslovi se obavljaju u Odsjeku za gospodarstvo. Obavlja ih jedan zaposlenik (voditelj Odsjeka za gospodarstvo), koji obavlja i druge složene poslove iz djelokruga Ureda državne uprave, a odnose se na područje poljoprivrede, šumarstva, obrta, ugostiteljstva, turizma, prometa i trgovine. Ured državne uprave nema osiguranu posebnu tehničku podršku za obavljanje poslova iz područja rudarstva, osim u dijelu koji se odnosi na pristup mrežnoj aplikaciji Registar koncesija. Postupak dodjele koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama te podzakonskim propisima o rudarstvu, tako da Ured državne uprave nije donosio unutarnje procedure o dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina.

Od pet prostora predviđenih Prostornim planom Županije za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, Ured državne uprave je rudarskim gospodarskim subjektima odobrio četiri eksploatacijska polja, a jedno eksploatacijsko polje (Stari Jankovci) je u 2010. brisano iz Registra eksploatacijskih polja.

U 2009. je Ured državne uprave je rudarskom gospodarskom subjektu odobrio i eksploatacijsko polje Ervenica površine 55,82 ha, a u 2013. je na zahtjev ovlaštenika smanjeno na 31,63 ha. Navedeno eksploatacijsko polje nije bilo planirano Prostornim planom Županije, a nije planirano ni prostornim planom jedinice lokalne samouprave na čijem području se nalazi (Grad Vinkovci). Postupak za dodjelu koncesije za eksploataciju nije proveden jer se, prema odredbi članka 103. stavak 4. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) koji je važio od listopada 2007. do 1. siječnja 2014., u postupku donošenja odluke o koncesiji prema posebnom zakonu na temelju koje će se provesti zahvat u prostoru, morala pribaviti lokacijska dozvola. Prema odredbi članka 124. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), važećeg od 1. siječnja 2014., odluka o koncesiji koja se donosi prema posebnom propisu koja obuhvaća provedbu zahvata u prostoru, može se donijeti ako je taj zahvat planiran prostornim planom. Na području Županije koncem 2015. nema odobrenih istražnih prostora.

U tablici broj 2 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima iz Registra koncesija sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 2

Odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina polja u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
	1	2	3	4	5	6
Ciglarska glina						
1.	Alvaluci	18.10.2002.-8.10.2030.	15,92	106.133,00	106.133,00	0,00
2.	Cerna	6.9.1996.-6.9.2021.	11,05	75.517,00	75.517,00	0,00
3.	Dren	11.12.1995.-31.1.2016.	3,49	22.359,00	22.596,00	0,00
4.	Slavonka	14.11.1996.-3.4.2031.	15,17	169.057,00	169.057,00	0,00
5.	Stari Jankovci	28.1.2002.-12.4.2010.	11,00	1.069,00	1.069,00	0,00
6.	Ervenica	7.8.2013.-	31,63	-	-	-
Ukupno			88,26	374.135,00	374.372,00	0,00

Od početka primjene naplate fiksnog dijela naknade za koncesiju (siječanj 2010.) do travnja 2016. utvrđene su obveze za fiksni dio naknada za mineralne sirovine u iznosu 374.135,00 kn, s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja naknada naplaćeno je 374.372,00 te su podmirene ukupno utvrđene obveze.

Ured državne uprave je u Registar koncesija evidentirao rudarske gospodarske subjekte koji su ishodili koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina i temeljem toga ih zaduživao za koncesijsku naknadu (fiksni i varijabilni dio).

Za eksploatacijsko polje Ervenica, za koje nije ishođena koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, rudarski gospodarski subjekt nije zaduživan. Na temelju rješenja kojim se odobrava eksploatacijsko polje nije dopušteno eksploatirati mineralne sirovine te eksploatacija mineralne sirovine na ovom eksploatacijskom polju nije obavljena.

Prema Uredbi o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, fiksni dio naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina plaća se za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina.

Prema presudi Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz ožujka 2015., donesenoj po zahtjevu za zaštitu zakonitosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, fiksni dio naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (naknada za zauzetu površinu eksploatacijskog polja) ne može se naplaćivati rudarskim gospodarskim subjektima koji nemaju ishođenu koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina te da obveza nastaje dodjelom koncesije i zaključenjem ugovora o koncesiji, a u slučaju zaključenog ugovora o koncesiji obveza nastaje neovisno o tome obavlja li koncesionar eksploataciju mineralnih sirovina.

Za pet odobrenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije površine 56,63 ha, na kojima je dodijeljena koncesija za eksploataciju mineralne sirovine, prema podacima iz Registra koncesija utvrđene su obveze za fiksni dio naknade za mineralne sirovine u iznosu 374.135,00 kn, s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja naknada naplaćeno je 374.372,00 kn te su podmirene ukupno utvrđene obveze.

Za eksploatacijsko polje Cerna koje je odobreno ovlašteniku u 1996., rješenjem o odobrenju eksploatacijskog polja nije utvrđena površina, a nije utvrđena ni ugovorom o koncesiji zaključenim u 1996. U Zbirci isprava eksploatacijskog polja Cerna ne nalazi se nijedno rješenje u kojem je utvrđena površina eksploatacijskog polja. Prema podacima prijavljenim u Registar koncesija fiksni dio naknade je obračunavan za površinu 11,05 ha.

S obzirom da je osnovica za obračun fiksnog dijela naknade za koncesiju površina eksploatacijskog polja, Državni ured za reviziju nalaže utvrditi površinu eksploatacijskog polja Cerna.

Za eksploatacijsko polje Stari Jankovci u 2010. je prestala važiti dodijeljena rudarska koncesija za izvođenje rudarskih radova. Prema Zapisniku o obavljenom inspekcijskom nadzoru iz 2009., eksploatacija mineralne sirovine ciglarske gline na ovom eksploatacijskom polju prestala je 2005. Rješenjem Ureda državne uprave iz 2010., eksploatacijsko polje Stari Jankovci brisano je iz Registra eksploatacijskih polja.

Prema pregledu sastavljenom tijekom obavljanja revizije, za razdoblje 2013. - 2015. za četiri eksploatacijska polja za koja su važeća odobrenja za izvođenje rudarskih radova te su zaključeni i ugovori o koncesiji, utvrđene i naplaćene obveze za fiksni dio naknade za mineralne sirovine iznose 109.516,00 kn.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine, odnosno naknade za površinu eksploatacijskog polja, za razdoblje 2013. - 2015. obračunan je i naplaćen u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. (prema kojima novčana naknada za zauzetu površinu za eksploatacijska polja površine do 20 ha iznosi 800,00 kn/ha).

Za eksploatacijska polja Alvaluci, Cerna, Dren i Slavonka rudarski gospodarski subjekti su pravo na eksploataciju mineralnih sirovina stekli na temelju odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdanih po prijašnjim propisima, a na temelju prijašnjih propisa zaključeni su i ugovori o koncesiji.

Prema odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu, fizičkoj ili pravnoj osobi kojoj je na temelju pravomoćnog akta - odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdanog po prijašnjim propisima stekla pravo na eksploataciju mineralne sirovine, to odobrenje zamjenjuje se za rješenje o davanju koncesije radi usklađenja s propisima o koncesijama i odredbama ovog Zakona do isteka roka navedenog u tom odobrenju. Ako u odobrenju nije naveden rok do kojeg se mogu izvoditi rudarski radovi, preostali rok se treba odrediti rješenjem sukladno provjerenim rudarskim projektima temeljem kojih je doneseno odobrenje, a isti ne može biti duži od 40 godina. Na temelju rješenja kojim se zamjenjuje odobrenje za koncesiju, tijelo nadležno za rudarstvo sklapa ugovor o koncesiji, a ako je prije stupanja na snagu ovog Zakona, odobrenje bez pravne osnove već zamijenjeno za koncesiju, bez provedenog javnog nadmetanja, takva koncesija je bez pravnog učinka i smatra se da i dalje vrijedi odobrenje za izvođenje rudarskih radova. Tijelo nadležno za rudarstvo je bilo dužno provesti navedeni postupak u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o rudarstvu, odnosno do 18. svibnja 2015.

Ured državne uprave nije provodio postupke u skladu s navedenim odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Za eksploatacijsko polje Slavonka, ugovor o koncesiji za eksploataciju mineralne sirovine zaključen je u 1996., na 25 godina, odnosno do 14. studenoga 2021. Važeće odobrenje za izvođenje rudarskih radova izdano je u 2010., a u odobrenju nije naveden rok do kojeg se mogu izvoditi rudarski radovi. Za navedeno eksploatacijsko polje, rudarski gospodarski subjekt je u siječnju 2015. podnio zahtjev za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanje ugovora o koncesiji na temelju odredbi članaka 72. i 73. Zakona o rudarstvu smatrajući da su ispunjeni propisani uvjeti (da je utvrđen kao ovlaštenik eksploatacijskog polja, da su potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje te da ima izvršnu lokacijsku dozvolu). Postupajući u okviru navedenog zahtjeva, Ured državne uprave je na temelju odredbi članka 29. Zakona o koncesijama, prema kojima se koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra može iznimno dati neposredno na zahtjev gospodarskog subjekta, uz ispunjavanje drugih uvjeta propisanih odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama, od Ministarstva financija zatražio očitovanje na prijedlog za davanje koncesije neposredno na zahtjev gospodarskog subjekta. Ministarstvo financija, prema očitovanju iz veljače 2015., nije imalo primjedbi na dodjelu koncesije neposredno na zahtjev, te je Ured državne uprave u travnju 2015. donio odluku o dodjeli koncesije i zaključio novi ugovor o koncesiji na rok od 16 godina odnosno do 3. travnja 2031. Novi ugovor o koncesiji je prijavljen u Registar koncesija te su mu dodijeljeni novi identifikacijski brojevi za fiksni i varijabilni dio naknade.

S obzirom da je za eksploatacijsko polje Slavonka rudarski gospodarski subjekt imao važeće odobrenje za izvođenje rudarskih radova te da u odobrenju nije naveden rok do kojeg se mogu izvoditi rudarski radovi, Državni ured za reviziju je mišljenja da je i u ovom slučaju trebalo provesti postupak u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Za eksploatacijsko polje Dren, ugovor o koncesiji je istekao 31. siječnja 2016. do kojeg roka je koncesionar potpuno i trajno obustavio izvođenje rudarskih radova. Na temelju pribavljenih potvrda inspekcije zaštite okoliša i rudarske inspekcije, prema kojima su na prostoru na kojem su izvođeni rudarski radovi provedene sve mjere osiguranja kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš, Ured državne uprave je u travnju 2016. donio rješenje kojim je eksploatacijsko polje preneseno na Republiku Hrvatsku jer su prema stanju na dan 15. ožujka 2016. preostale rezerve mineralne sirovine. U lipnju 2016. koncesionar je u skladu s odredbom članka 86. Zakona o rudarstvu svu dokumentaciju (planove, skice, mjeračke knjige i drugo) predao Ministarstvu gospodarstva.

Za eksploatacijska polja (Alvaluci i Cerna), za koja rudarski gospodarski subjekti imaju važeća odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdana po prijašnjim propisima i ugovore o koncesiji zaključene prema prijašnjim propisima, Državni ured za reviziju nalaže provesti postupak u skladu s odredbama članka 166. Zakona o rudarstvu.

Prema odredbama članka 51. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njihovih obveza iz ugovora o koncesiji, što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju te plaćanja svih drugih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela. O postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Također je, prema odredbama članka 51. stavak 3. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan do 1. lipnja tekuće godine, za prethodnu godinu, dostaviti Ministarstvu financija izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane uz nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, poslovanje koncesionara kada je to društvo posebne namjene, izvršenje podugovora i ugovora s takvim svojstvom koje je sklopio koncesionar, a koji su vezani uz ugovor o koncesiji, te druge bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji. Izvješće se dostavlja na obrascu koji Ministarstvo financija objavljuje na svojim mrežnim stranicama. U skladu s navedenim odredbama, Ured državne uprave je sastavio izvješća o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara za 2013., 2014. i 2015. te ih u propisanom roku dostavio Ministarstvu financija.

U tablici broj 3 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima iz Registra koncesija sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 3

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije za koja su zaključeni ugovori o koncesiji te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv polja	Trajanje koncesije	Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) u kn		
			Obveze koncesionara	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
	1	2	3	4	5
Ciglarska glina					
1.	Alvaluci	18.10.2002.-18.10.2030.	64.872,00	64.872,00	0,00
2.	Cerna	6.9.1996.-23.1.2026.	30.668,00	30.668,00	0,00
3.	Dren	28.7.2010.-31.1.2016.	673.531,00	711.533,00	0,00
4.	Slavonka	14.11.1996.-3.4.2031.	320.200,00	346.494,00	0,00
Ukupno			1.089.271,00	1.153.567,00	0,00

Prema podacima iz Registra koncesija utvrđene su obveze koncesionara za varijabilni dio naknade za mineralne sirovine u ukupnom iznosu 1.089.271,00 kn, s pripadajućim kamatama zbog nepravodobnog plaćanja naknada naplaćeno je 1.153.567,00 kn te su podmirene ukupno utvrđene obveze. Ured državne uprave nema sustavnu evidenciju o otkopanim/pridobivenim količinama i tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine, a navedeni podaci nisu iskazani ni u Registru koncesija.

Tijekom revizije sastavljen je pregled podataka o eksploatiranoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane mineralne sirovine za razdoblje 2013. - 2015. na temelju podataka koje su, prema odredbama članka 10. stavak 3. Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, rudarski gospodarski subjekti odnosno koncesionari za eksploataciju mineralnih sirovina dostavljali Uredu državne uprave za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju, odnosno utvrđivanje obveze u Registru koncesija.

U tablici broj 4 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, otkopanim količinama u 2013., 2014. i 2015., cijeni iz elaborata o rezervama i cijeni primijenjenoj za obračun vrijednosti eksploatirane količine mineralne sirovine te podaci o obračunatom iznosu varijabilnog dijela naknade.

Tablica broj 4

Podaci o otkopanim količinama mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije u 2013., 2014. i 2015., cijeni iz elaborata o rezervama i cijeni primijenjenoj za obračun iznosa varijabilnog dijela naknade

Redni broj	Eksploatacijsko polje	Godina	Otkopana količina u m ³	Cijena iz elaborata u kn	Cijena za obračun u kn	Vrijednost eksploatirane količine mineralne sirovine u kn	Visina naknade u %	Obračunani iznos varijabilnog dijela naknade
	1	2	3	4	5 (6/3)	6	7	8 (6*7/100)
Ciglarska glina								
1.	Alvaluci	2013.	0	-	-	-	-	0,00
		2014.	0	-	-	-	-	0,00
		2015.	0	-	-	-	-	0,00
2.	Cerna	2013.	0	-	-	-	-	0,00
		2014.	0	-	-	-	-	0,00
		2015.	0	-	-	-	-	0,00
3.	Dren	2013.	30 200	-	15,00	453.000,00	5,0	22.650,00
		2014.	35 001	-	15,00	525.015,00	5,0	26.250,00
		2015.	131 950	-	20,00	2.639.000,00	5,0	131.950,00
4.	Slavonka	2013.	29 010	-	13,00	377.130,00	5,0	18.856,00
		2014.	3 041	-	16,00	48.656,00	5,0	2.433,00
		2015.	53 406	-	16,00	854.496,00	5,0	42.724,00
Ukupno			282 608	-	-	4.897.297,00	-	244.863,00

Za razdoblje 2013. - 2015., prema podacima koje su rudarski gospodarski subjekti odnosno koncesionari za eksploataciju mineralnih sirovina dostavljali Uredu državne uprave za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju, na području Županije je otkopano/pridobiveno ukupno 282 608 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, čija je tržišna vrijednost iskazana u iznosu 4.897.297,00 kn te su utvrđene obveze koncesionara za varijabilni dio naknade za mineralne sirovine u ukupnom iznosu 244.863,00 kn, koje su naplaćene u cijelosti.

Prema podacima koje su koncesionari dostavljali Uredu državne uprave, na eksploatacijskim poljima Alvaluci i Cerna eksploatacija mineralne sirovine u razdoblju 2013. - 2015. nije obavljena. Ured državne uprave nema saznanja zašto eksploatacija nije obavljena, niti ih je koncesionar obavijestio o privremenom prekidu ili trajnoj obustavi izvođenja rudarskih radova. Navodi i da su koncesionari za navedeno razdoblje podmirili obvezu za fiksni dio naknade za mineralne sirovine, odnosno naknade za površinu eksploatacijskih polja. Prema odredbama članka 84. Zakona o rudarstvu, ako se izvođenje rudarskih radova zbog nepredviđenih okolnosti mora privremeno prekinuti, koncesionar je dužan u roku od 24 sata nakon obustave radova o tome obavijestiti tijelo nadležno za rudarstvo i rudarsku inspekciju, dostaviti zapisnik o uzrocima prekida i poduzetim mjerama za uklanjanje šteta koje bi mogle nastati za vrijeme prekida radova te provesti mjere osiguranja kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš. Privremeni prekid radova ne može trajati duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini, osim ako je to obrađeno i prikazano provjerenom rudarskom dokumentacijom, a ako privremeni prekid traje duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini smatra se da je koncesionar potpuno i trajno obustavio rudarske radove.

Prema odredbama članka 85. Zakona o rudarstvu, ako dođe do potpune i trajne obustave izvođenja rudarskih radova na eksploatacijskom polju, tijelo nadležno za rudarstvo mora rješenjem imenovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina te njihovu iskorištenost. Ako Povjerenstvo utvrdi da rezerve mineralnih sirovina nisu iskorištene i da postoji mogućnost daljnjeg izvođenja rudarskih radova, tijelo nadležno za rudarstvo odredit će mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina.

S obzirom na navedene odredbe Zakona o rudarstvu, Državni ured za reviziju nalaže za eksploatacijska polja Alvaluci i Cerna imenovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina i njihovu iskorištenost te odrediti mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina.

Tijekom revizije obavljena je i usporedba podataka o eksploatiranim količinama mineralne sirovine koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave za svaki kvartal (podaci su iskazani po mjesecima u kojima je eksploatacija obavljena, a podaci se dostavljaju za prethodni kvartal najkasnije osmoga dana narednog kvartala) za potrebe obračuna iznosa varijabilnog dijela naknade za koncesiju i zaduženja u Registru koncesija (iskazanih u Tablici broj 4) s podacima iz obrazaca Izvješće o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina za 2013., 2014. i 2015., (koji se dostavljaju Ministarstvu gospodarstva i Uredu državne uprave do 15. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu). Podaci o eksploatiranoj količini mineralne sirovine u izvješćima o godišnjoj eksploataciji su isto kao i u kvartalnim izvješćima iskazani po mjesecima u kojima je eksploatacija obavljena. Usporedbom ovih podataka utvrđeno je da koncesionari u pojedinim slučajevima nisu iskazivali istovjetne podatke. Ured državne uprave ne uspoređuje ove podatke (iako je moguća naknadna usporedba na godišnjoj razini), a ne vodi ni pomoćne evidencije iz kojih bi bila vidljiva razlika u iskazanoj godišnjoj količini eksploatirane mineralne sirovine.

Na eksploatacijskom polju Dren je, prema podacima iz obrasca Izvješće o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, u 2013. eksploatirano 36 007 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, 35 785 m³ u 2014. i 101 500 m³ u 2015. Prema podacima iz kvartalnih obračuna, za potrebe obračuna iznosa varijabilnog dijela naknade i zaduženja u Registru koncesija, u 2013. je iskazano 30 200 m³, što je za 5 807 m³ manje nego u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina u 2013., u 2014. je iskazano 35 001 m³ što je za 784 m³ manje nego u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina u 2014. i u 2015. je iskazano 131 950 m³ što je za 30 450 m³ više nego u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina u 2015. Utvrđene razlike za 2013. i 2014. rezultat su vidljive pogreške, odnosno količina eksploatirane sirovine u pojedinim mjesecima iskazana u izvješćima o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina nije iskazana u kvartalnim obračunima za potrebe obračuna iznosa varijabilnog dijela naknade za koncesiju i zaduženja u Registru koncesija. Za 2015. je u oba izvješća kao eksploatirana količina iskazana količina 101 500 m³, ali je za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju i zaduženja u Registru koncesija iskazana količina uvećana za koeficijent rastresitosti iskazan u visini 1,3 te je kao polazište za obračun naknade iskazana količina 131 950 m³.

Na eksploatacijskom polju Slavonka je, prema podacima iz obrasca Izvješće o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, u 2013. eksploatirano 29 128 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, 3 041 m³ u 2014. i 44 505 m³ u 2015.

Prema podacima iz kvartalnih obračuna, za potrebe obračuna iznosa varijabilnog dijela naknade i zaduženja u Registru koncesija, u 2013. je iskazano 29 010 m³, što je za 118 m³ manje nego u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina u 2013., u 2014. je u oba izvješća iskazan istovjetan podatak odnosno 3 041 m³ i u 2015. je iskazano 53 406 m³ što je za 30 450 m³ više nego u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina u 2015. Utvrđena razlika za 2013. je rezultat vidljive pogreške, odnosno količina eksploatirane sirovine u prosincu 2013. iskazana u Izvješću o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina nije iskazana u kvartalnom obračunu za 4. kvartal 2013. za potrebe obračuna iznosa varijabilnog dijela naknade za koncesiju i zaduženja u Registru koncesija. Za 2015. je u oba izvješća kao eksploatirana količina iskazana količina 44 505 m³, ali je za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju i zaduženja u Registru koncesija iskazana količina uvećana za koeficijent rastresitosti iskazan u visini 1,2 te je kao polazište za obračun naknade iskazana količina 53 406 m³.

Iako vođenje evidencija o eksploatiranim količinama nije propisano, Državni ured za reviziju je mišljenja da je za potrebe nadzora nad izvršavanjem ugovora o koncesiji, propisanog odredbama članka 51. stavak 1. Zakona o koncesijama, potrebno sustavno i objedinjeno pratiti količine eksploatirane mineralne sirovine te i naknadno provjeravati podatke koje koncesionari dostavljaju u različitim izvješćima koja su obvezni dostavljati Uredu državne uprave.

Državni ured za reviziju predlaže vođenje evidencije o količini eksploatirane mineralne sirovine te sustavnu kontrolu podataka koje koncesionari dostavljaju u propisanim izvješćima.

Osim utvrđenih razlika u iskazanoj količini eksploatirane mineralne sirovine u 2013. i 2014., iz prethodno navedenoga je vidljivo da je u obračunima za 2015. promijenjen i način obračuna varijabilnog dijela naknade, odnosno da je iskazana eksploatirana količina mineralne sirovine uvećavana s koeficijentom rastresitosti (za eksploatacijsko polje Dren u visini 1,3 i za eksploatacijsko polje Slavonka u visini 1,2). Koeficijent rastresitosti naveden je u rudarskim projektima kao omjer obujma mineralne sirovine nakon vađenja iz prirodne sredine i obujma u rastresitom stanju.

Kao cijena mineralne sirovine za obračun iznosa varijabilnog dijela naknade na oba eksploatacijska polja na kojima je u 2013., 2014. i 2015. obavljena eksploatacija mineralne sirovine, korištena je cijena navedena kao prodajna cijena mineralne sirovine u rudarskim projektima eksploatacije (u dijelu koji se odnosi na prikaz osnovnih ekonomskih i financijskih pokazatelja, odnosno ekonomsko-tržišnu ocjenu).

Ugovorima o koncesiji koncesionari su se obvezali da će varijabilni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine plaćati na način utvrđen zakonskim i podzakonskim propisima, kojima je određena naknada za koncesiju, odnosno u visini propisanog ili minimalnog propisanog iznosa.

Prema odredbama članka 9. stavak 1. i 4. važeće Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina te prema odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina važeće od travnja 2011. do svibnja 2014., minimalni iznos varijabilnog dijela naknade iznosi 5,0 % od tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine, a iskazana tržišna vrijednost ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena.

Ured državne uprave nema saznanja zašto je način iskazivanja eksploatirane količine za obračun varijabilnog dijela naknade za koncesiju u 2015. promijenjen, odnosno zašto je eksploatirana količina u 2015. uvećavana koeficijentom rastresitosti. Isto tako nema saznanja je li za obračun primijenjena cijena koja je u skladu s naprijed navedenim odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, te navodi da se ciglarska glina kao sirovina ne prodaje na tržištu i da su pri obračunu naknade i evidentiranju zaduženja u Registru koncesija i u pogledu iskazane količine i primijenjene cijene prihvaćali obračune koncesionara. Navodi i da nije propisana obveza rudarskih gospodarskih subjekata da Uredu državne uprave dostavi dokumentaciju (elaborat) o rezervama te da se navedena dokumentacija dostavlja nadležnom povjerenstvu za utvrđivanje rezervi. Zbog navedenoga, Ured državne uprave nije u mogućnosti pratiti iskazanu cijenu u obračunima koncesionara u odnosu na tržišnu cijenu iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, a koja je Uredbom o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina utvrđena kao minimalna.

Prema odredbama članka 52. i 55. Zakona o rudarstvu rudarski gospodarski subjekt dužan je svakih pet godina povjerenstvu za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina dostaviti podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju kojih povjerenstvo utvrđuje i ovjerava količinu i kakvoću rezervi mineralnih sirovina. Postupak ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina propisan je odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13). Prema odredbama članaka 5. i 11. navedenog Pravilnika, dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina rudarski gospodarski subjekt dostavlja povjerenstvu za utvrđivanje mineralnih sirovina, a prihvaćanjem dokumentacije povjerenstvo donosi rješenje o potvrdi količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina. Sadržaj rješenja propisan je odredbama članka 12. navedenog Pravilnika, a između ostalog rješenje treba sadržavati i podatke bitne za dokumentaciju o rezervama. Uvidom u rješenja o potvrđivanju količina i kakvoća rezervi utvrđeno je da ne sadrže podatak o tržišnoj cijeni mineralne sirovine.

S obzirom na navedeno, Državni ured za reviziju predlaže od nadležnog Povjerenstva za utvrđivanje rezervi zatražiti pisano očitovanje o tome koja se količina otkopane/pridobivene ciglarske gline kao mjerodavna treba koristiti za obračun varijabilnog dijela naknade (obujam mineralne sirovine nakon vađenja iz prirodne sredine u zbijenom stanju ili obujam u rastresitom stanju) te zatražiti podatak o cijeni iz dokumentacije (elaborata) o rezervama odnosno tržišnoj ili drugoj cijeni ciglarske gline mjerodavnoj za obračun varijabilnog dijela naknade na pojedinom eksploatacijskom polju.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova. Rudarska inspekcija nije izvijestila Ured državne uprave da je od 2013. do 2015. provela inspekcijski nadzor nad koncesionarima, niti su dostavljeni zapisnici i rješenja o nadzoru. Na zahtjev koncesionara, u postupku dodjele koncesije za eksploatacijsko polje Slavonka u 2015., rudarska inspekcija je izdala potvrdu da se protiv koncesionara ne vodi postupak s osnove nezakonitog istraživanja i/ili eksploatacije mineralnih sirovina. Nakon potpune i trajne obustave rudarskih radova na eksploatacijskom polju Dren (koncem siječnja 2016.), rudarska inspekcija je na zahtjev koncesionara izdala i potvrdu prema kojoj su na području na kojem su izvođeni rudarski radovi provedene dovoljne mjere osiguranja kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš.

S obzirom da iz podataka koncesionara dostavljenih Uredu državne uprave proizlazi da na eksploatacijskim poljima Alvaluci i Cerna u razdoblju 2013. - 2015. nisu izvođeni rudarski radovi, Državni ured za reviziju je mišljenja da je na navedenim, kao i na drugim eksploatacijskim poljima potrebno obavljati inspekcijski nadzor kako bi se provjerila točnost podataka koncesionara o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.

Radi spoznaje o funkcioniranju sustava gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, tijekom obavljanja revizije (u svibnju 2016.), Državni ured za reviziju zatražio je od jedinica lokalne samouprave na području Županije podatke o njihovim saznanjima o protupravnoj eksploataciji mineralnih sirovina te jesu li o tome obavijestili nadležna tijela. Od ukupno 31 jedinice lokalne samouprave na području Županije, očitovale se 20 jedinica, od kojih četiri jedinice (gradovi Ilok i Vinkovci te općine Cerna i Ivankovo) na čijem području su utvrđena eksploatacijska polja i dodijeljene su koncesije za eksploataciju mineralne sirovine za proizvodnju građevinskog materijala i jedna jedinica (Općina Stari Jankovci) na čijem području je eksploatacija obavljana u ranijem razdoblju i u 2010. je eksploatacijsko polje brisano iz Registra eksploatacijskih polja. Prema dostavljenim podacima, jedinice lokalne samouprave nemaju saznanja o protupravnoj eksploataciji mineralnih sirovina na svom području.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Izvođenjem rudarskih radova pri eksploataciji mineralnih sirovina utječe se na okoliš te su stoga odredbama Zakona o rudarstvu, između ostalog, propisane obveze rudarskih gospodarskih subjekata u svrhu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Sanacijom prostora, prema odredbi članka 12. Zakona o rudarstvu, smatraju se rudarski radovi radi provedbe mjera osiguranja rudarskim radovima otkopanih prostora kojima se isključuje mogućnost nastanka opasnosti za ljude i imovinu, kao i za prirodu i okoliš, kao i radi privođenja namjeni određenoj dokumentima prostornog uređenja ako su za to ispunjene pretpostavke.

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciju i inspekciju zaštite okoliša. Ako su provedene mjere osiguranja dovoljne, rudarska inspekcija i inspekcija zaštite okoliša izdaju rudarskom gospodarskom subjektu potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja. Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Prema planovima sanacije iz rudarskih projekata, sanacija i rekultivacija kopova na kojima se eksploatira ciglarska glina uobičajeno se planira po fazama eksploatacije, na način da se istodobno s privođenjem pojedinih dijelova kopa u završne konture i prestankom izvođenja rudarskih radova, završna kosina prekriva slojem humusa koji se skida s dijelova kopa koji se eksploatiraju u narednoj fazi i mora biti ostavljena pod nagibom koji onemogućuje klizanje terena. Nakon oblikovanja završnih kosina predviđena je biološka sanacija, odnosno ozelenjavanje i sadnja hidrofita. Troškovi sanacije i rekultivacije se uobičajeno ne planiraju zasebno nego kao jedna od teholoških faza procesa eksploatacije.

Prema podacima iz Registra eksploatacijskih polja sa stanjem koncem 2015., od šest eksploatacijskih polja koja je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima, za jedno eksploatacijsko polje (Stari Jankovci) Ured državne uprave je u 2010. donio rješenje kojim je prestala važiti dodijeljena rudarska koncesija za izvođenje rudarskih radova, rješenje kojim je rudarskom gospodarskom subjektu odobreno eksploatacijsko polje i kojim se eksploatacijsko polje briše iz Registra eksploatacijskih polja. Rješenje je doneseno nakon što su pribavljena očitovanja rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša, prema kojima se rudarski radovi na eksploatacijskom polju ne obavljaju od 2005., na završnim kosinama kopa cijelom površinom je izrasla trava i nisko raslinje, na pristupni put prema eksploatacijskom polju i površinskom kopu postavljeni su znakovi upozorenja i zabrane, na cijeloj površini eksploatacijskog polja nisu pronađeni ostaci otpada ili onečišćenja koje bi trebalo sanirati te su provedene mjere sanacije i zaštite okoliša dovoljne.

Prema očitovanju Općine Stari Jankovci, na čijem području se nalazilo eksploatacijsko polje Stari Jankovci, pribavljenom tijekom obavljanja revizije, eksploatacija ciglarske gline na eksploatacijskom polju je završena. Na prostoru na kojem je eksploatacija obavljena, u neposrednoj blizini centra naselja Stari Jankovci, ostali su rudarski objekti i postrojenja, zemljište je obraslo, dio objekata je urušen, prostor nije ograđen i predstavlja opasnost za prolaznike, posebno za učenike osnovne škole koji svakodnevno prolaze uz navedeni prostor, a zbog zapuštenosti često se koristi i kao nelegalna deponija otpada te predstavlja izvor zaraze. Zemljišnoknjižne čestice na kojima je bilo eksploatacijsko polje u vlasništvu su Republike Hrvatske te je općina u više navrata obavještavala Državni ured za upravljanje državnom imovinom o stanju na navedenom prostoru, uz zamolbu za što hitnije uređenje prostora. Dio zemljišnoknjižnih čestica na kojima je bilo eksploatacijsko polje, općina je prostornim planom namijenila za gospodarsku namjenu (poduzetnički inkubator) te je od Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom u više navrata zatražila darovanje navedenih čestica, kako bi se mogla prijaviti na pojedine natječaje za financiranje projekata iz sredstava Europske unije, kojima ne može pristupiti jer zemljište nije u vlasništvu općine. Državni ured za upravljanje državnom imovinom na zahtjeve općine nije odgovorio niti je poduzimao aktivnosti za uređenje ili osiguranje zaštite navedenog prostora.

Ured državne uprave upoznat je s problemima koji postoje na prostoru ranijeg eksploatacijskog polja Stari Jankovci i navodi da, nakon što su u postupku prestanka važenja dodijeljene rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova i brisanja eksploatacijskog polja iz Registra eksploatacijskih polja pribavljena propisana očitovanja rudarske inspekcije i inspekcije zaštite okoliša, prema kojima su provedene mjere sanacije i zaštite okoliša dovoljne, više nema ovlasti za postupanje. Navodi i da je do daljnje devastacije prostora došlo i protekom vremena te da općina privođenje namjeni predviđeno prostorno-planskom dokumentacijom mora rješavati s vlasnikom zemljišnoknjižnih čestica.

U travnju 2016. Ured državne uprave je donio rješenje o potpunoj i trajnoj obustavi izvođenja rudarskih radova na eksploatacijskom polju Dren od strane koncesionara, zbog isteka ugovora o koncesiji 31. siječnja 2016., a s obzirom da su preostale rezerve mineralne sirovine, eksploatacijsko polje je preneseno na Republiku Hrvatsku te je u Registru eksploatacijskih polja kao ovlaštenik upisana Republika Hrvatska. Rješenjem je utvrđeno i da su, prema potvrdama inspekcije zaštite okoliša i rudarske inspekcije, provedene mjere osiguranja, mjere zaštite prirode i okoliša te provedena sanacija terena.

Prema očitovanju Općine Ivankovo, na čijem području se nalazi eksploatacijsko polje Dren, pribavljenom tijekom obavljanja revizije, poduzete mjere osiguranja, zaštite prirode i okoliša nisu dovoljne te eksploatacijsko polje predstavlja opasnost za sigurnost ljudi i imovine.

Za eksploatacijsko polje Dren, Ured državne uprave navodi da su prema rješenju Povjerenstva za rezerve iz 2015., na eksploatacijskom polju preostale rezerve mineralne sirovine, zbog čega eksploatacijsko polje i nije brisano iz Registra eksploatacijskih polja te da će u narednom razdoblju u suglasnosti s Ministarstvom gospodarstva biti raspisan natječaj za dodjelu koncesije za eksploataciju. Navodi i da jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze eksploatacijska polja dostavlja sva propisana rješenja i odluke.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja, a prema odredbi članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, davatelj koncesije dužan je redovito provjeravati valjanost jamstva.

Za eksploatacijsko polje Slavonka, za koje je u 2015. proveden postupak za dodjelu koncesije i dodijeljena koncesija na temelju odredbi članka 29. Zakona o koncesijama, neposredno na zahtjev rudarskog gospodarskog subjekta, u odluci o dodjeli koncesije troškovi sanacije utvrđeni su u iznosu 120.000,00 kn te je u skladu s odredbom članka 76. stavak 2. Zakona o rudarstvu prije zaključivanja ugovora o koncesiji pribavljeno jamstvo (bjanko zadužnica) za troškove sanacije eksploatacijskog polja. Za eksploatacijska polja Alvaluci i Cerna, za koja su dana odobrenja za izvođenje rudarskih radova i ugovori o koncesiji zaključeni na temelju ranije važećih propisa, jamstva za troškove sanacije eksploatacijskog polja Ured državne uprave nije pribavio jer odredbama tada važećih propisa pribavljanje ovih jamstava nije bilo propisano.

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja odnosno podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja. Ured državne uprave je za sva četiri eksploatacijska polja za koja je zaključio ugovore o koncesiji, pribavio od rudarskih gospodarskih subjekata instrumente osiguranja (bjanko mjenice ili bjanko zadužnice) kao jamstvo osiguranja naplate naknade za koncesiju i naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji. U razdoblju 2013. - 2015. Ured državne uprave nije aktivirao pribavljene instrumente osiguranja jer su prema podacima kojima raspolaže Ured državne uprave koncesionari podmirili svoje obveze.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s propisima, planovima i internim procedurama u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, ocijeniti vođenje propisanih registara i evidencija, ocijeniti dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina i obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način, ocijeniti provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine i nad izvršenjem ugovora o koncesiji te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Na temelju provedene revizije, Državni ured za reviziju primjenom utvrđenih kriterija, ocjenjuje da je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije **djelomično učinkovito** te daje sljedeće naloge i preporuke:

- Nalaže se za eksploatacijsko polje Ervenica provesti ispravan upis nositelja i ovlaštenika u Registru eksploatacijskih polja, odnosno kao nositelja i ovlaštenika eksploatacijskog polja upisati Republiku Hrvatsku u skladu s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu.
- Za eksploatacijsko polje Cerna koje je odobreno ovlašteniku u 1996. i za koje rješenjem o odobrenju eksploatacijskog polja nije utvrđena površina, a nije utvrđena ni ugovorom o koncesiji zaključenim u 1996., nalaže se utvrditi površinu eksploatacijskog polja s obzirom da je površina eksploatacijskog polja osnovica za obračun fiksnog dijela naknade za mineralne sirovine.
- Za eksploatacijska polja za koja nositelji i ovlaštenici imaju važeća odobrenja za izvođenje rudarskih radova izdana po prijašnjim propisima, na temelju kojih su stekli pravo na eksploataciju mineralne sirovine, provesti postupak zamjene odobrenja za izvođenje rudarskih radova za rješenje o davanju koncesije radi usklađenja s propisima o koncesijama i odredbama važećeg Zakona o rudarstvu. Ako u odobrenju za izvođenje rudarskih radova nije naveden rok do kojeg se mogu izvoditi rudarski radovi, preostali rok odrediti rješenjem sukladno provjerenim rudarskim projektima temeljem kojih je doneseno odobrenje, a isti ne može biti duži od 40 godina. Na temelju rješenja kojim se zamjenjuje odobrenje za koncesiju, zaključiti i ugovor o koncesiji u skladu s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu.
- Za eksploatacijska polja na kojima prekid odnosno obustava radova traje duže od 180 dana u godini ili duže nego je predviđeno provjerenom rudarskom dokumentacijom, nalaže se imenovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina i njihovu iskorištenost te odrediti mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina.
- S obzirom na značajan broj propisanih obrazaca i izvješća koje su rudarski gospodarski subjekti obavezni dostavljati Uredu državne uprave, predlaže se ustrojiti evidenciju iz koje bi bilo vidljivo jesu li svi rudarski gospodarski subjekti dostavili sva propisana izvješća te jesu li izvješća dostavljena u propisanim rokovima.

- Voditi evidenciju i sustavno pratiti količine eksploatirane mineralne sirovine koje koncesionari iskazuju u raznim propisanim izvješćima koje dostavljaju Uredu državne uprave radi provjere točnosti podataka koji se dostavljaju za obračun varijabilnog dijela naknade za koncesiju.
- Zatražiti od nadležnog Povjerenstva za utvrđivanje rezervi pisano očitovanje o tome koja se količina otkopane/pridobivene ciglarske gline kao mjerodavna treba koristiti za obračun varijabilnog dijela naknade (obujam mineralne sirovine nakon vađenja iz prirodne sredine u zbijenom stanju ili obujam u rastresitom stanju) te zatražiti podatak o cijeni iz dokumentacije (elaborata) o rezervama odnosno tržišnoj ili drugoj cijeni ciglarske gline mjerodavnoj za obračun varijabilnog dijela naknade na pojedinom eksploatacijskom polju.
- Zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspeksijskog nadzora radi provjere podataka koncesionara o otkopanim/pridobivenim količinama i iskazanoj tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine te izvješćivanje o obavljenom nadzoru.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih naloga i preporuka pridonijela poboljšanju postupanja pri vođenju propisanih registara i evidencija, provođenju postupaka usklađenja s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu, kontroli obračuna naknade za mineralne sirovine te provedbi odgovarajućeg nadzora, što bi pridonijelo i učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama na području Županije.

OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE

Ured državne uprave se očitovao na nalaze i preporuke Državnog ureda za reviziju te je prihvatio naloge i preporuke vezano za provođenje ispravnog upisa nositelja i ovlaštenika u Registru eksploatacijskih polja, utvrđenje površine eksploatacijskog polja za koje rješenjem o odobrenju eksploatacijskog polja nije utvrđene površina, provođenje postupka zamjene odobrenja za izvođenje rudarskih radova za rješenje o dodjeli koncesije, ustrojavanje evidencije o dostavljenim izvješćima rudarskih gospodarskih subjekata, ustrojavanje evidencije o količini eksploataciji mineralne sirovine prema zaključenim ugovorima o koncesiji, poduzimanje radnji za utvrđenje količine i tržišne cijene ciglarske gline mjerodavne za obračun varijabilnog dijela naknade za koncesiju i poduzimanje radnji za obavljanje inspekcijskog nadzora.

Vezano za nalog da za eksploatacijska polja na kojima prekid odnosno obustava radova traje duže od 180 dana u godini ili duže nego je predviđeno provjerenom rudarskom dokumentacijom imenuje Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina i njihovu iskorištenost te odrediti mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina, u očitovanje se navodi da je odredbama članka 84. i 85. Zakona o rudarstvu propisana obveza koncesionara da u slučaju privremenog prekida ili potpune i trajne obustave izvođenja rudarskih radova, obavijesti o tome Ured državne uprave i druga nadležna tijela, najmanje 15 dana prije privremenog prekida ili potpune i trajne obustave izvođenja rudarskih radova. Ističu da Ured državne uprave od koncesionara nije zaprimio obavijest o privremenom prekidu ili trajnoj obustavi izvođenja rudarskih radova te da tek u slučaju primitka obavijesti koncesionara o potpunoj i trajnoj obustavi izvođenja rudarskih radova moraju osnovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina i njihovu iskorištenost te odrediti mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina.

Državni ured za reviziju ostaje kod svog naloga s obzirom da je nalog dan za eksploatacijska polja za koja je obavljenom revizijom utvrđeno da prema podacima koje su koncesionari za eksploataciju mineralne sirovine dostavljali Uredu državne uprave, eksploatacija mineralne sirovine u razdoblju 2013.-2015. nije obavljena, a koje podatke je Ured državne uprave i prihvatio za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju. Prema odredbama članka 84. stavak 3. i 5. Zakona o rudarstvu, privremeni prekid izvođenja rudarskih radova ne može trajati duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini, odnosno iznimno može trajati duže od 180 dana ako je to predviđeno provjerenom rudarskom dokumentacijom. Prema odredbi članka 84. stavak 4. navedenog Zakona, ako privremeni prekid izvođenja rudarskih radova traje duže od 180 dana u jednoj kalendarskoj godini, smatra se da je koncesionar potpuno i trajno obustavio izvođenje rudarskih radova. Prema navedenome, ako prema podacima koje su koncesionari dostavljali za potrebe obračuna varijabilnog dijela naknade za koncesiju, tijekom tri godine uopće nije obavljena eksploatacija mineralne sirovine na eksploatacijskom polju, iako Ured državne uprave nije zaprimio posebnu obavijest koncesionara o potpunoj i trajnoj obustavi izvođenja rudarskih radova ispunjen je zakonski uvjet prema kojem se smatra da je koncesionar potpuno i trajno obustavio izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju te su ispunjeni i uvjeti za postupanje Ureda državne uprave u smislu odredbe članka 85. stavak 2. Zakona o rudarstvu, prema kojoj tijelo nadležno za rudarstvo mora rješenjem imenovati Povjerenstvo koje će ispitati razloge za obustavu radova, postojanje rezervi mineralnih sirovina i njihovu iskorištenost te odrediti mjere zaštite preostalih mineralnih sirovina.